

Mediacje jako sposób na rozwiązanie sytuacji konfliktowych – czy warto z nich skorzystać?

W ramach obowiązującego od 2016 roku systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego funkcjonuje niezmiennie system nieodpłatnej mediacji. Niestety mimo nieustannego uświadamiania społeczeństwa w ramach zadań związanych z edukacją prawną, mediacje nie cieszą się zbyt dużym zainteresowaniem w punktach zlokalizowanych na terenie Powiatu Opatowskiego.

A szkoda bo powyższy proces załatwiania sporów pociąga za sobą liczne korzyści a przede wszystkim korzyści finansowe związane z dochodzeniem roszczeń na drodze sądowej.

Zacznijmy jednak od początku na wyjaśnieniu czym tak naprawdę jest mediacja i na jakich zasadach się opiera.

Mediacja to nic innego jak jeden ze sposobów wypracowania przez skonfliktowane strony wspólnego i dobrowolnego stanowiska w sprawie. Potocznie mediacje można by nazwać rozmową stron prowadzoną przez osobę mediatora. Co ważne mediator jest osobą bezstronną i neutralną nie opowiada się on za stanowiskiem prezentowanym przez którąś ze stron. Rola mediatora sprowadza się jedynie do prowadzenia konwersacji stron, łagodzenia napięcia między nimi i doprowadzenia do wypracowania porozumienia.

Wyróżnić możemy mediacje pozasądowe oraz mediacje sądowe. Mediacje pozasądowe polegają na tym, że strony mające do uregulowania pewne sporne kwestie wybierają osobę mediatora i podejmują z nim kontakt w celu przeprowadzenia mediacji. Strony mogą wspólnie udać się do mediatora lub kontakt z mediatorem może podjąć jedna z nich. Wówczas mediator kontaktuje się z drugą stroną konfliktu przekazując propozycję ugodowego załatwienia sprawy (podjęcia mediacji). W takim przypadku strony wspólnie ustalają termin spotkania. Spotkanie odbywa się w neutralnym dla stron miejscu. Koszty mediacji pozasądowej określają strony w umowie zawartej z mediatorem.

Mediacja sądowa z kolei polega na skierowaniu stron do mediacji przez sąd w toku zainicjowanego postępowania. Osoba mediatora wyznaczana jest wówczas przez sąd (strony mogą wspólnie wskazać osobę mediatora). W przypadku omawianych mediacji to mediator kontaktuje się ze stronami zapraszając je na spotkanie. Mediacja sądowa ma z góry ustalony termin trwania oraz określone przepisami prawa koszty postępowania mediacyjnego. Co ważne do mediacji sądowej nie dojdzie jeżeli któraś ze stron nie wyrazi na nią zgody.

Przejdźmy teraz do podstawowych zasad którymi kieruje się każda mediacja czy to pozasądowa czy też sądowa.

Pierwszą zasadą postępowania mediacyjnego jest jego dobrowolność. Skonfliktowane strony nigdy nie są zmuszane do wypracowania porozumienia. Wola poddania sprawy pod mediację musi wyraźnie pochodzić od stron konfliktu. Strony w każdej chwili mogą zerwać mediację.

Drugą z zasad postępowania mediacyjnego jest bezstronność. Zasada ta wyraża się w tym, że mediator nie opowiada się za żadną ze stron, odnosi się do nich z szacunkiem, nie faworyzuje którejś z nich, strony mają

równe prawa i obowiązki w toku postępowania. Z zasadą tą ściśle wiąże się zasada neutralności. Polega ona przede wszystkim na tym, że to strony muszą wypracować konsensus żadne rozwiązanie nie jest stronom sugerowane.

Trzecią zasadą mediacji jest ich szybkość. Postępowania mediacyjne trwają znacznie krócej niż postępowania sądowe. Jeżeli tylko strony mediacji wykażą wolę porozumienia spór zakończyć się może nawet na pierwszym posiedzeniu mediacyjnym. Nadto, szybkość postępowania mediacyjnego przejawia się zapobieganiem niepotrzebnego stresu, z którym dla większości osób wiąże się obecność w sądzie.

Istotnymi zasadami postępowania mediacyjnego są również profesjonalizm i poufność. Pierwsza z zasad przejawia się w postawie mediatora jego wykształceniu i umiejętnościach, dokładaniu starań do stworzenia odpowiedniej atmosfery spotkania a w szczególności pilnowaniu aby strony wzajemnie okazywały sobie szacunek oraz realizowaniu poszczególnych etapów postępowania mediacyjnego. Natomiast zasada poufności ma na celu objęcie informacji ujawnianych podczas spotkań mediacyjnych tajemnicą i zagwarantowanie stronom bezpieczeństwa. Co ważne mediator nie może być

przesłuchany w charakterze świadka w postępowaniu sądowym.

Posiadając podstawową wiedzę w przedmiocie mediacji i zasad jakimi się one kierują należy odpowiedzieć na podstawowe pytanie dlaczego w sporach warto podjąć próbę ugodowego załatwienia sprawy i skorzystać z mediacji?

Warto skorzystać z mediacji co najmniej z kilku powodów. Po pierwsze w mediacji strony mogą wspólnie wypracować stanowisko w sprawie. Jest ono więc zgodną wolą stron nie zaś wyrokiem sądowym z którego zazwyczaj co najmniej jedna ze stron jest niezadowolona. Po drugie przeprowadzenie postępowania mediacyjnego pozwala na znaczne ograniczenie czasu załatwienia sprawy. Spory sądowe potrafią ciągnąć się latami natomiast postępowanie mediacyjne posiada z góry przewidziany przepisami prawa czas trwania mediacji. To kolejna korzyść wynikająca z tego sposobu załatwiania sprawy.

Ponadto nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż koszty postępowań sądowych w zależności od sprawy potrafią sięgać kwot rzędu tysięcy złotych. W sprawach majątkowych koszty wynagrodzenia mediatora wynoszą

1% wartości przedmiotu sporu nie mniej niż 150 zł nie więcej niż 2000 zł. W sprawach o prawa niemajątkowe oraz w sprawach w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić koszt mediacji wynosi 150 zł z pierwsze posiedzenie i 100 zł za każde kolejne nie więcej niż 450 zł. Warto podkreślić, że zwolnienie od kosztów sądowych nie obejmuje zwolnienia z kosztów mediacji. Mediacja jest korzystnym sposobem rozwiązania sporu jeżeli wartość przedmiotu sporu nie jest znaczna a skomplikowanie sprawy nie jest zbyt duże.

Nadto od strony psychologicznej stwierdzić należy, że postępowanie mediacyjne pozwala uniknąć już i tak skonfliktowanym stronom niepotrzebnego stresu spowodowanego obecnością w sądzie.

Co warto podkreślić w kontekście przedmiotowego wyводу skorzystanie z mediacji oferowanej w ramach punktów nieodpłatnej pomocy prawnej czy też nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego pozwala całkowicie uniknąć kosztów tego postępowania a może pozwolić na definitywne zakończenie sporu i wypracowanie wspólnego stanowiska w sprawie.

Wobec powyższego jeżeli tylko skonfliktowane ze sobą osoby widzą cień nadziei na porozumienie

i zakończenie waśni warto rozważyć skorzystanie z mediacji.

Autor: Katarzyna Markiewicz

Mediacja